

Навчання «Від часу до часу», або над чим замислюється кожна вагітна студентка...

Цей вид відпустки помітно різниться від звичайного. Він не обіцяє ні заспокійливого шуму морських хвиль, ні смарагдової зелені дачної ділянки. Він не пов'язаний з феєрією закордонних подорожей, хоча за тривалістю міг би вмістити в себе навколосвітнє турне. Цей вид відпустки доступний лише студентам, але вони самі ставляться до нього, як правило, дуже насторожено і коли вже беруть, то намагаються використовувати за призначенням. Сьогодні ми поговоримо про академвідпустку за вагітністю, яку оформляє кожна друга студентка, котра носить під своїм серцем малюка.

Хтось порівнює відпустку за вагітністю з рятувальним кругом, який дозволяє майбутній мамі утриматися на плаву навчального процесу, хтось каже, що ця форма багато в чому жила себе. Сьогодні його не так уже часто використовують на стаціонарі, але ще рідше цей вид академвідпустки оформлюється заочниками. «Брати чи не брати?» - мабуть, одне з найголовніших запитань, які доводиться вирішувати мамі, котра вчиться. Відповідей на нього існує, як мінімум, дві – залежно від форми навчання та системи роботи вузу. І тут важливо розуміти, що за кожним з обраних шляхів стоїть зовсім інший ритм життя. Звісно, є чимало показових прикладів того, як чудово молодим мамам вдається поєднувати виховання дитини з навчанням у вищому навчальному закладі навіть на стаціонарі. Та коли це було можливо «вчора», зовсім не факт, що така практика буде можлива «завтра». Швидше за все, той самий Болонський процес, до якого ми з кожним роком підходимо дедалі ближче, внесе свої корективи навіть у цю сферу – вагітним студенткам і мамам, котрі щойно народили, на стаціонарі втриматися буде вкрай важко. Чому? В основі кредитно-модульної системи навчання закладено зовсім інше розуміння трудомісткості студентської роботи. Навіть за яскравої обдарованості студента і блискучих знань з профільюючих предметів, він не може вчитися час від часу і чогось не відвідувати. «У нашому вузі, - каже **Олена Третьякова, декан з роботи зі студентами Національного університету «Києво-Могилянська академія»,** - через дію системи Болонського процесу не можна прийти на сесію, скласти її, нехай навіть на «відмінно», і про все до наступного здавання забути. Форми заочного навчання, як ви знаєте, у нас немає, тому академічна відпустка для наших студентів – правильне рішення. Неможливо мотатися на лекції, складати модулі, коли у тебе вдома немовля. Як правило, академвідпустку на рік беруть гарантовано, а от на другий – вкрай рідко. Відсоток молодих мам у нашому університеті невеличкий, але за останні три роки він зріс удвічі. Крім того, з кожним роком дедалі більше випадків, коли в студентській сім'ї академічна відпустка з догляду за дитиною береться не лише мамою, а й татом. І це теж дуже правильно, адже відповідальність за дитину лежить на обох батьках.

«Камерність» нашого вузу дозволяє нам спілкуватися практично з кожним. Ми всі одне одного знаємо. Коли в когось із наших студентів народжується дитина, намагаємося допомагати. У кожному вузі є таке поняття, як економія стипендіального фонду – це кошти, що залишаються від студентів, які дістали двійку або були відраховані. Маємо право витратити ці кошти тільки на студентів у вигляді матеріальної допомоги і преміювання. Відбувається це раз на квартал. Сума коштів, які залишились, - завжди різна, тому якоїсь єдиної шкали витрат немає. Щоправда, відповідно до міністерських нормативів, багато дати в одні руки не можна. Торік одноразова допомога молодій мамі не перевищувала 700 гривень.»

Відповідно до «Положення про академічні відпустки і повторне навчання у вищих навчальних закладах», надання академічної відпустки оформляється відповідним наказом ректора із зазначенням причин. Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами належить до «групи» за медичними показаннями і дається на підставі медичного висновку. Звісно, паперова тяганина майбутній мамі гарантована, але всі труднощі, які зустрічаються на цьому шляху, відходять на другий план перед позицією деканату. Адже навіть якщо ви чудово почуваетесь і не бажаєте переривати навчання, статут будь-якого вищого навчального закладу не передбачає для вас жодних пільг. Академічна відпустка за вагітністю – це єдино можливий і прийнятний варіант турботи, яку може запропонувати майбутній мамі кожний український вуз (варіант індивідуального навчання малоефективний). І це чудова форма. Що значить «втрачати навчальний рік», коли ви готуетесь стати мамою. Адже однією ногою на дві шальки

терезів не станеш, особливо коли на одній із них – знання, напружена самотійна робота, прагнення до розвитку гнучкості розуму і професійна підготовка, а на другій – народження нової людини, набуття нової соціальної ролі, розуміння і прийняття відповідальності не тільки за себе, а й за свою дитину. Окрім того, не слід забувати, що в перші місяці життя немовля неймовірно чутливе до тієї людини, котра постійно перебуває поруч із ним. Така прив'язаність є для нього серйозним психологічним захистом, основою довіри до навколишнього світу. Малюкові студентка не потрібна, йому життєво необхідна турботлива мама. Тому, якщо в деканаті вам аргументовано пояснюють усю складність навчання у вашому становищі, не кваптеся «фиркати» і самовпевнено заявляти, що дитина для навчання не завада. За моєї пам'яті була не одна ситуація, коли дівчата на екзаменаційних сесіях намагалися прикриватися вагітністю, але здебільшого викладачів їхні аргументи помітно дратували.

Багатьом із нас добре відомі тенденції останніх років в освітній сфері: формальна потреба в дипломі дедалі більше витісняється зацікавленістю в знаннях і здатності застосовувати їх у практичній діяльності. Навіть у цьому контексті академвідпустку у зв'язку з вагітністю та народженням дитини виходить не лише бажано, а й конче потрібно. Ви скажете, молоді сім'ї сьогодні дуже рухливі і багато що їм до снаги? Ніхто не забезпечує, але навіть без підтримки рідних їм не обійтися. Як правило, у цьому рівнянні з двома невідомими завжди присутня допомога, як мінімум, однієї сім'ї. і все здається таким легким і гарним, коли поруч є бабусі, котрі агукають, задерикуваті дядьки-веселуни і всезнаючі двоюрідні сестри. Та тільки риса, яка відокремлює підтримку від залежності, дуже тонка, і молодій сім'ї в цьому питанні слід бути гранично обережною.

На рішення майбутньої мами може вплинути ще один, не менш важливий чинник – питання про те, де й як жити. Чудово, якщо вона або її чоловік забезпечені житлом, але коли ідеться про іногородніх студентів чи іногородню студентку, котра наважилася на самотійне виховання маляти? Що тоді? «Проблеми із забезпеченням гуртожитками студентських сімей є, - каже **Ярослав Болюбаш, директор департаменту вищої освіти МОН України**, - це однозначно. Звісно, гуртожитки сімейного типу в окремих навчальних закладах є. однак не можна сказати, що вони створені за спеціальним проектом. У сімейному гуртожитку, окрім дитячої кімнати і її відповідного наповнення, мають бути й інші умови для життя молодої мами, студентської сім'ї. Саме через несприятливі умови для проживання студентів і навіть їхню цілковиту відсутність, вищі навчальні заклади ще торік зменшили обсяг приймання абітурієнтів». Інакше кажучи, адміністрації жодного другого вузу доводиться вміло лавірувати на всіх рівнях, щоб умови проживання вагітної студентки були максимально комфортними і не викликали запитань із боку санітарно-гігієнічних служб та інших наглядових інстанцій. Але доводиться констатувати: більшість гуртожитків сімейного типу при вищих навчальних закладах нашої країни нічого спільного з культурою виховання в сім'ї і декларуванням сімейних цінностей не мають. Найсерйозніші проблеми з реєстрацією новонародженого в цьому разі – найпереконливіший доказ цього.

Звісно, писаних і неписаних правил під час оформлення і надання будь-якого виду академічної відпустки існує безліч. Є маса нюансів, знати їх, за великим рахунком, зобов'язаний будь-який студент, а не тільки молода мама. Кожен студент, який взяв академвідпустку, має знати, що місце на держбюджеті обов'язково буде збережене ним. Кожен студент має знати, що права на стипендію в академічній відпустці він не має, бо в цей період не є студентом. Часто кажуть, що коли скористатися «академкою» бодай один раз, то згодом ви вже не зможете змінити вищий навчальний заклад. Це теж не зовсім правильно. Бо якщо ви взяли академвідпустку саме в цьому навчальному закладі, то спочатку ви мусите поновитися в ньому. І тільки потім можете перевестися. У кожному разі оформлення академвідпустки, особливо за вагітністю, - це серйозний і відповідальний крок. Рішення про перерву в навчанні у зв'язку з народженням дитини завжди має прийматися свідомо, бо саме ви, майбутня мама, повинні будете одночасно опанувати премудрості світу науки й годувати-купати-розвивати свого мал.ка. і якщо ви запитаете, чи варто героїстувати в цій ситуації, стрибаючи з однієї шальки терезів на іншу, ніхто вам однозначно не відповість. Шальки терезів у кожного свої.